

פרשת בא

א

החודש הזה לכם — כח ההתחדשות

בירושלמי (פ"ק דכחוצות) על מה דכי "ל-אל
גומר עלי", שנחלה צח ג' שנים ויום א'
ועיברו צ"ד אח החודש בחולי חזרין, שבני
הם הצעלים על הטבע, והזמן מסור בידם,
וכפי קביעת בני כן הוא הזמן, כי בני הם
למעלה מסדר הטבע ומושלים על הטבע. וכל
זה נכלל בפרשה זו של החודש הזה לכם,
שנמסר בידם החודש, כי כאן מתחלת הנהגת
החורה השייכת לבני בנימוח, והחורה היא
התכנית (פלור-פרינט) של הצריחה, כדאיחא
אסחכל באורייתא וברא עלמא, וממילא בכח
החורה הם הצעלים על כל סדר הטבע. ואף
שאינ כל חדש תחת השמש, ומי שהוא תחת
השמש אין לו שייכות להחדשות, אבל בני
כשהם דביקים בדרך החורה, אז הם למעלה
מן השמש, למעלה מסדר הטבע, ואז יש להם
כח התחדשות.

וביתר ביאור, כי צפת שהיו בני

רש"י בר"פ בראשית מביא דברי חז"ל
לא ה"י החורה לריך להתחיל אלא מהחודש
הזה לכם, אלא משום כח מעשיו הגיד לעמו
לחת להם נחלת גוים, כי חלק החורה השייך
לבני הוא מהחודש הזה לכם¹, כי בפרשה זו
מתחיל הנהגה חדשה וסדר אחר, סדר המיוחד
רק לבני ישראל, הנהגת החורה, סדר למעלה
מסדר הטבע².

"החודש הזה לכם ראש חדשים"

הספורנו מפרש הפרשה בפשוטו, כי עד עכשיו
היו בני ישראל עבדים משועבדים לאדומים
המלכים, ועבד אין זמנו שלו, כי כל מה שקנה
עבד קנה רבו, וגם הזמן שלו קנו לרבו, ועכשיו
שנעשו בני חורין נעשה הזמן שלהם, וזה כוונת
הכחוצ החודש הזה לכם, כי עכשיו הזמן
מסור בידם, אבל יש במכוון זה עומק, כי
בפסוק זה נכלל כי ניתן הכח ונמסר ביד בני
שיהיו צעלים על הזמן, וכמו שמבואר

¹ והדבר מבואר יותר עפ"י דברי השפ"א, כי בעת שקבלו בני ישראל את התורה ניתן להם גם חלק התורה ששייך לאומות העולם, וחלק התורה השייך לבני הוא מהחודש הזה לכם, וכדי לתת להם נחלת גוים, זה החלק של התורה השייך להגוים, ניתן להם גם סדר התורה עד החודש הזה לכם.

² ע"י במאמר לחודש שבט מה שמבואר שם בשם המגיד מקאזניץ כי יש הנהגת התורה שלמעלה מהנהגת הטבע ובני יש בכוחם לדבק עצמם בזה הסדר, וזה הכח ניתן להם בפרשה זו של החודש הזה לכם, שיש להם הכח לדבק עצמם בהמקור.

במלרים בגלות, ה" הכל בגלות וגם הזמן ה" בגלות אלל המלרים, כי הזמן ה" תחת שטבוד של סדר הטבע, סדר הטבע המשכה ומיישן, והגאולה היתה שהזמן ילא מהגלות, שניתן להם כח ההתחדשות, ובחמת מלינו כי בהחלפת הגלות כתיב ויקם מלך חדש, ואמרו חז"ל שם במדרש (שמו"ר פ"א י') "רצנן פתחין פתחא להאי קרא (הושע ה' ז') "בה' בגדו כי בניס זרים ילדו עתה יאכלס חדש את חלקיהם", ללמדך כשמת יוסף הפרו ברית מילה אמרו נהי' כמלריים וגו' לקיים מה שנאמר עתה יאכלס חדש את חלקיהם, מלך חדש שעתיד וחדש עליהם גזירותיו" עי"ש, ובשפ"א מציא בשם החי' הרי"מ כי במדרש צא ליישב איך שייך כלל שיקום מלך חדש, מלך שחדש עליהם גזירותיו, הלא כח זה של ההתחדשות שייך לבניי אשר הם דבוקים בשורש החיים, אבל מאין צא להמלריים כח זה של התחדשות, כח כזה לחדש גזירותיו ולעשות פרעה את עלמו כאלו לא ידע את יוסף, כי אין כל חדש תחת השמש, והמלריים אשר הם דבוקים בסדר הטבע, להם אין שייך כלל עמין של התחדשות, ועל זה צא במדרש לתרץ, כי עיי' שהי' חסר לבני ישראל כח ההתחדשות, שאמרו נהי' כהמלריים, ולא השתמשו ברוח ההתחדשות שיועד לעולם במיוחד לבניי, ה"י

כח של המלריים לקחת זה ההתחדשות השייך לבני ישראל, וזה "עתה יאכלס חדש את חלקיהם", שהמלריים אכלו את חלק ההתחדשות המיוחד לבני ישראל, כי בעת שבני ישראל נחישנו במלרים, ונמשכו אחר דרכי המלריים וכדכ' ותמלא הארץ אוחס, אז נחדש עליהם מלך אשר ניתן לו כח ההתחדשות, אשר לא ידע את יוסף, מדה כנגד מדה, אס בניי משכחים מדתו של יוסף הדיק, אז יש כח מלך מלרים לחדש גזירותיו ולעשות עלמו כאלו לא ידע את יוסף, כי מדה יוסף ה" עמין של הבל, הבל בן ישראל לעמים, וגם הוא עשה הבל בלע פועל שבניי ישבו בארץ גושן — מיוחדים ומובדלים מן המלריים, וכשבניי בגדו בזה, אז ניטל מהם כח ההתחדשות, והגאולה — אומר החי' הרי"מ, ה"י בעת שזה הכח של ההתחדשות חזר לבניי, חכ ה"י בעת שאמר להם משרע"ה הפרשה של החדש הזה לכם — ההתחדשות מסורה בידכם, שדיבור זה הפיח בהם רוח התחדשות, דוגמת מה דכ' ויפח באפיו נשמת חיים, כי הוא אמר ויהי, שהשכינה המדברת מתוך גרונו של משה על ידו נחכה המליאות שנתחדשו בניי³, ובפרשה זו ניתן הכח לבניי לחדש מעשיהם, ולהיות דבוקים בשורש החיים, ומי שבדוק בהמקור אשר משם נובע החיות אין

³ והדמיון שכתבנו להפסוק ויפח באפיו נשמת חיים מבואר עוד יותר, כי בסיפא דקרא כתיב ויהי האדם לנפש חי' ובתרגום לרוח ממללא, כי מעלת האדם הוא כח הדיבור, ואמרו חז"ל שבעת שהיו בניי במצרים ה" הדיבור בגלות, וכבר פירשנו בפרשת שמות כי הכונה הוא על התגלות מלכות שמים בהבריאה, כי דיבור פירושו כשיוצא הפנימיות לידי התגלות, וזהו התכלית של בניי שהם יגלו מלכותו ית' בעולם, ובעת שניתן להם הפרשה הזו של החודש הזה לכם ונגאלו משעבודם למצרים אז ניתן להם הכח הדיבור, ואז נעשה ויהי האדם לנפש חי', ועי' עוד בספר על המועדים לפרשת החודש.

שייך כלל שיחיישן, רק נחחדש בכל רגע, וכמו דמלינו אלל פרשת המן שיש בו איסור לינה, אעפ"כ בללוחית המן אשר הי' מונח לפני הי' לא הי' לינה פוסל, ואומר הלפנת פענח כי אם

הוא לפני הי' לא שייך כלל שיחיישן, וכן בניי באמירת פרשה זו נחטלו למעלה מסדר הטבע, ונעשו דבוקים בשורש החיים.

ב

חידוש הלבנה — מורה על התחדשות

הנה חידוש הלבנה מורה על ענין זה של התחדשות, וכמו שאנו אומרים בנוסח הברכה שהם עתידים להתחדש כמוהו. ובעת שיחתן לבניי הפרשה של החודש הזה לכם, ייתן להם כח ההתחדשות, שעליי מורה חידוש הלבנה. ובתלמידי רבינו יונה במס' ברכות הקשו שהלא ענין של חידוש הלבנה הוא חשבון פשוט, וכדאיחא בגמ' ראש השנה פעמים בל בארוכה פעמים בל בקלרה, והוא חשבון בסדר הטבע, ולמה מרמז בכלל על ענין של התחדשות, ומתרלים כי לעין האדם נראה כהתחדשות ולכן מזכרים עליי, עיי"ש.

ולהבין הדברים, נקדים דברי המהר"ל (בגבורות הי' פמ"ו) שמבאר מה שמלינו שהחורה מקשרת את כל המועדים במקרים בסדר הטבע, פסח חולה החורה בחודש האזיב, שזעופת בחג הקליר, וסוכות נקרא חג האסיף, ומבאר שם כי כתיב (קהלת הי' ז') כי גבור מעל גבור שומר, ופירושו כי כל מה שאנו

רואים בסדר הטבע נעשה מעין אוחו הדבר בעולמות העלויים, והביאור הוא, כי כל השפעה שאנו רואים בזה העולם, השפעה הזו יורדת מלמעלה עד למטה דרך כל העולמות, עד שנחלבש גם בלבושו הגשמי בעולם הזה, ומההשפעה הניכרת בעולם הזה יכולין אנו לדעת כי יש השפעה רוחנית מעין אוחו ההשפעה שנראה בעולם החומרי⁴. וענינו הוא כעין מה שאיחא בגמ' שבת (י): הנותן פת לחינוק לריך להודיע לאמו מאי עביד לי' אמר אביי שאיף לי' משחא, כי כל המקרים בסדר הטבע הם בצחינת שאיף לי' משחא — להודיע לבני אדם שבעת ההוא יש השפעה רוחנית, מעין אוחם המקרים שרואים בסדר הטבע. ודבר זה רואים אנו מזה שחלתה החורה הגי' רגלים במקרים בסדר הטבע, כי אם חודש ניסן נקרא בחורה חודש האזיב, חודש שיש בו רוח של חחי' והוי' חדשה בעוב"ז, זה סימן שאז יורדת השפעה של חחי',

⁴ וכן מבואר מה שמצינו אצל כל הברכות בפרשת בחוקותי, כי לא נכתבו שום ענינים רוחניים, רק כל הברכות הם בגשמיות, ונתתי גשמיכם בעתם וכדומה, ומבואר בשל"ה הקדוש כי הכונה הוא כי הברכה יהי' מלמעלה עד למטה, שיהא הברכה כולל ממקור עד אשר יתגשם אף בעולם הגשמי בתור גשם וכדומה, ובתורה נכתבה הברכה כפי שנראה בזה העולם, אבל מזה אנו יודעים כי השפע יורד מלמעלה עד למטה.

ובהשפעה מתלבשת אף בעובי"ז הגשמי, שאז הוא זמן האציה, ולכן ראוי שהזמן יהי קודש לה, ועל האדם לדעת כי בזמן הזה יכול הוא לקבל רוח של חיי" בעיני רוחניות, והוא זמן להתחדשות, וכן הוא בכל הרגלים כולם.

וכן אנו רואים כי גשם ועל הס גורמים למיחה בעובי"ז, ומלינו עוד שגשם ועל הס גורמים תחיית המתים, כמו שאמרו "על חורב מחייהו", כי גשם ציסודו הוא כה של חיות, וכח זה של חיות יורד עד לעולם הזה העצמי, ששם מוגבל זה החיות רק לחיות המתים, וזה נכלל במה שאיחא בחז"ל "שדי" שאמר לעולמו די, שלמלס החיות לדברים הגשמיים, אבל ציסוד חיות הזה של גשם יש בכוחו אף להחיות מתים, ולכן תקנו חז"ל גבורות הגשמים בתחיית המתים, כי הגשם ציסודו יש בו כח החיות להחיות מתים, וכן כל ההשפעות כולם שמלינו בסדר העצמי, הם רק לבוש הגשמי להשפעה הרוחנית שיורדת בעת הכיח.

לכן אף שחידוש הלבנה הוא עיין טבעי, מורכב הוא על כח ההתחדשות, כי אם לעיין

האדם נראה שאז מתחדשת הלבנה, ויש לבוש בעולם הגשמי של התחדשות, זה סימן שאז נבחינה "כי גבוה מעל גבוה שומר" יש רוח של התחדשות, ושבראש חודש בזמן שהלבנה מתחדשת, יכול האדם לחדש את עצמו, ולקבל סיוע מכה ההתחדשות היורד בר"ח, וכח ההתחדשות הזה נמסר לישראל בעת שילאו ממלרים, שניתן להם הפרשה של החודש הזה לכם, כח החידוש מסור ביד בני ישראל.

אך בכדי שצני ישראל יהיו ראויים לפרשה זו של החודש הזה לכם היי לריך הכנה, והכנה לזה היחה העשר מכות, וכמו שאיחא שהמכות היו גנוף ורפוא, גנוף למלריים ורפוא לישראל, ועיי העשר מכות נחטלו בני ישראל וראו שהקב"ה הוא המכוה אח כל הבריאה, ואז היו שייכים להפרשה של החודש הזה לכם, שאז היי שייך שיהי להם התחדשות, כי בעצמי נחישין הדבר, ורק כשדבקים אל המקור אז שייך התחדשות, ועיי העשר מכות נחברר לבני ישראל איך שהקב"ה מכוה אח כל הבריאה וכאשר יתבאר.

ג

עשר מכות — עשרה מאמרות

אמר חז"ל (אבות פ"ב) בעשרה מאמרות וכו' והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא כדי ליתן שכר טוב ללדיקים וכו' ולהפרע מן הרשעים וכו', והמכוון בזה הוא, כמו שביארנו מכבר בשם השפ"א, כי אלו נברא העולם במאמר אחד לא היי כלל מקום

איחא בספרים כי העשר מכות הם כנגד העשרה מאמרות שבהם נברא העולם, וכל מכה מכוונת נגד מאמר א', ובכדי להבין ביאור הדברים והשייכות שבין המכות להעשרה מאמרות, נקדים מקודם קלח בעיין העשרה מאמרות.

צניי ובע

צ
כל
אז
ת
ה
או
אז
יא
ח
ר
ר